

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrti : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 30 „

V spravištvu prejeman:

za
celo leto naprej 30 K — h
pol leta : 15 „ — „
četrti : 7 „ 50 „
mesec : 3 „ 70 „

za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnina in inserate
sprejema upravištvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Stev. 16.

V Ljubljani, v torek 21. januarja 1902.

Letnik XXX.

K pravdi

proti đ. gosp. Stazinskemu, župnemu
upravitelju na Čatežu.

Nšt. 57/2.

Z ozirom na uvodni članek z naslovom
»k pravdi proti đ. g. Stazinskemu« v listu
»Slovenec« z dne 16. januarja 1902, št. 12,
se zahteva, da se sprejme v zmislu določbe
§ 19 tiskovnega zakona v prihodni številki
na prvi strani sledeči uradni popravek:

Vzdrževanje tuoradni popravek z dne
13. januarja 1902 N. št. 44/2 v celoti, se
uradno objavlja, da ni res, da je isti po-
moten.

Podpisani načelnik tega urada je kot
nenavzoč pri zadevni razpravi, za navedeni
uradni popravek dobil od avtoritativne strani
od gospoda predsednika sodne razprave, za-
nesljive informacije, katere edine so bile
podlaga navedenega uradnega popravka.

Pa tudi stenografski zapisnik, kateri
prepozno sodišču vposlan, ni več sposoben
za presojo verodostojnosti vsebine sestavka,
ter je bil od gospoda predsednika razprave
odklonjen, nima vsebine, iz katere bi se dalo
to trditi, kar dopisnik tako brezobzirno na-
pram navedenemu popravku v tem uvod-
nem članku trdi.

C. kr. državno pravdnštvo
v Rudolfovem, dne 17. januarja 1902.

C. k. nadsodni svetnik
Schwinger.

Opozicija zopet združena.

Na Hrvaškem sta se stranka »Obz-
rova« in stranka prava, katere glasilo je
»Hrvatska«, združili v eno stranko. To je
bilo potrebno. Saj so zadnje volitve poka-
zale, da morajo vsi opozicijski elementi
biti edini. Samo dr. Frankovi »čisti« so ostali
zunaj te nove hrvaške združene opozicio-
nalne stranke.

Na zaupnem shodu se je sprejela sle-
deča resolucija:

»1. Stranka prava in neodvisna
stranka se zedinjata z današnjim dne-

vom v jedno, jedinstveno stranko, za sedaj
pod imenom »Hrvatska opozicija«.

Izredna skupščina, katero predsedništvo
saborskega kluba skliče še tekom tega leta,
reši končno vprašanje o imenu stranke, spo-
razumno z odposlanci hrvatskih strank v Dal-
maciji in Istri.

2. Stranka stoji na temelju programa,
katerega ste l. 1894 sklenili neodvisna na-
rodna stranka in stranka prava, to je: ostaja
zvesta ideji takega političnega zjedi-
njenja hrvatskih zemelj v krilu
habsburške monarhije, ki tem ozemljem za-
gotovi državno samostalnost, ter
ostaja zvesta tudi težnji, da se bratje Slo-
venci priklapijo zjedinjeni Hr-
vatski.

3. Stranka bo imela pred očmi, da po-
licijski sistem avtonomne vlade v Ba-
novini onemogočuje vsako vpešno delo za
dosego zgoraj omenjenega cilja ter se bo
proti temu sistemu, upotrebljuje ustavna
sredstva, bojevala najodločneje.

4. Shod odobruje parlamentarno akcijo,
kakor jo je hrvatska saborska opozicija na-
vela v svoji adresni osnovi početkom
sedanje perijode hrvatskega sabora v Za-
grebu, ter pričakuje, izrekaje popolno za-
upanje saborskim poslancem hrvatske opo-
zicije, od istih, da bodo v saboru vodili
najodločnejšo borbo, da se uvede
reforma obstoječega političnega volilnega
reda v pravcu čim širše in nepo-
sredne udeležbe naroda na volitvah na-
rodnih zastopnikov in ustvarjenja garancij
za svobodo volitve, posebno proti samo-
vlastni ingerenciji oblastnih organov, za tem,
da se vsprejemajo zakoni o svobodi, o
osebni varnosti, o varnosti doma-
čega praga, pisemske tajnosti, o
društvi, o ureditvi in zaščiti
kmetijskih posestev.

5. Skupščina jemlje na znanje pravila
saborskega kluba hrvatske opozicije in za-
ključuje, da se ima organizacija stranke v
smislu istih pravil nemudoma izvesti.

6. Izvršujoči organ saborskega kluba
hrvatske opozicije naj te zaključke na način,

ki se mu dozdeva najprimernejši, priobči
hrvatskim strankam v Dalmaciji in Istri z
izjavo tople želje skupščine, da se med po-
litičnimi strankami v teh zemljah doseže
sporazumno postopanje v vseh vprašanjih,
ki se dotikajo njih političnega zjedinjenja v
krilu monarhije, ter naposled v vprašanju
definitivnega imena stranke hrvatske opo-
zicije.

* * *

To je načrt za novo delovanje. Sila jih
je združila. Bog daj, da bi jih bila izmo-
drila!

»Slov. Narod«, ki bi rad zanesel svoj
grdi liberalizem tudi na Hrvaško, viha svoj
nos in se boji, da ne bi Hrvatje postali —
»klerikalni«, če gre tako dalje. Saj se je še
celo nekdo na sestanku predrznil predlagati,
naj se tudi krščanstvo sprejme v
program stranke! To je pač nekaj takega,
da mora liberalce dušo izgubiti od jeze!

Mi z veseljem pozdravljamo to zdru-
ženje, in mu želimo najboljšega uspeha. Ako
si postavijo Hrvatje kot vodilo ideje kato-
liškega shoda, in jih tudi izvršujejo,
posebno narodno gospodarsko
organizacijo preprostega ljud-
stva in moralno reformo, ko-
der je potrebna — tedaj bo dan,
ki je rodil novo »Hrvatsko opozicijo«, srečen
dan za hrvatski narod!

Duševna kriza v Rusiji.

V Rusiji se kaže vedno odločneje, da
to starodavno cesarstvo ne bo moglo ostati
na svoji višini, ako ne izpremeni s časom
več svojih zastarelih naprav, ki ne soglašajo
s splošnim napredkom in s pravičnostjo.
Absolutistična državna oblika bi se še dala
vzdržati, in tudi sedanje kulturno stanje v
Rusiji sploh ne kaže, da bi se mogel ta
vladni zistem brez velike škode kmalu iz-
premeniti. A neko drugo izpremembo za-
hteva ljudska vest vedno glasneje: Da se
odpravi neopravičeno in popolnoma proti-

naravno združenje posvetne in
cerkvene oblasti. To ne pomeni nič
druzega, kakor sužnost duha pod materialno
silo. Duh mora biti svoboden in sme trpeti
nad seboj samo duhovno oblast. Kadarkoli
pa začne država kovati duha v spono biro-
kratizma, ne more to imeti dobrih posledic
niti za državo, niti za duševni napredek
ljudstva. Bizantinizem ni nikak pogoj za
napredek in za pravo omiko.

Dasi je Rusija železna država, katera
stoji pred svetom v svoji silni kolosalni
mogočnosti, se vendar ta notranji proces
vrši v njej vedno živahneje. Ljudstvo je
globoko prošinjeno od verskega duha. Zato
se kaže to njegovo stremljenje v verskih
sektah, ki se, dasi preganjane od državne
oblasti, vendar silno množe. Izobraženci, ki
so prošinjeni od zapadnega protikrščanskega
slovstva, pa smatrajo vero večinoma kot po-
trebno državno napravo, jo pač branijo kot
oficielno potrebo, a nimajo onega svobod-
nega, popolnoma duševnega in bistveno
npravnega prepričanja, katero se zahteva od
pravega krščanstva.

Med izobraženci se kaže ta notranji
razpor torej v tem, da zahtevajo »svobodo
vesti«.

Dva moža si stojata tu nasproti: Po-
bedonosev, kot zastopnik najhujšega pravo-
slavnoabsolutističnega konservatizma, in na
drugi strani Tolstoj v svojimi svobodnjaškimi
zmedenimi nazori.

Pa pojavljajo se tudi vedno pogosteje
glasovi, ki hočejo med obema strujama
vpeljati nekač prehod. Zato zahtevajo v Ru-
siji takozvano »svobodo vesti«. Njih glavni
smoter je, da se razruši združenje cerkvene
in državne oblasti v roki monarha-samodržca.
Tako je nastopil pred kratkim neki ruski
plemenitaš Stahovič odločno proti neumest-
nosti in škodljivosti sedanje cerkvene vlade
na Ruskem. Stahovič pravi med drugim:

»Že 366 let se bori državna cerkev
proti sekti »Roskolnikov«, a doslej še
ni govoriti o kaki zmagi. Jaz ne vem, ko-
liko milijonov ljudi je odpadlo od ruske
cerkve; a to vem, da ni moči prešteti mi-

LISTEK.

Mišenjsko jabolčko.

Minijturna drama J. Arbasa.
(Konec.)

Čez par minut kliče deček zopet, pa
tako žalobno! Njegovo vedno žalovanje
stiska i posluhačemu starčku srce v ču-
nem, prečudnem čustvu...

Bartovec je zmajal z glavo, zbežal v
svojo sobo in se vlegel na zapečku. Zatisnil
je oči, hoče zaspati, pa ne more. Pred nje-
govimi očmi mu plava podoba bolnega
otroka... Zdi se mu, kakor bi slišal še
vedno njegov otožno proseči, elegični glas.

Uro, še več leži na zapečku, pa omama
obrazotvornosti ga preganja zmerom. No-
bene pomoči; vedno vidi njegove ustnice,
katere tožijo: »Mamica, jabolčko, mišenjsko
jabolčko!«

Naglo — kratko pred polnočjo je vstal
in šel na dvorišče. Nevihta z nepremenjeno
besnostjo buči in stoka... Noč je temna,
leden vihar zaganja cele kupe snega na dvo-
rišče... Bartovec omahuje — potem pleza
počasi k vratom, odpre in se izgublja v
temni noči — — —

Morda še nihče ni nastopil one poti v
mesto v tako besni nevihti radovoljno, ka-

kor stari orataj Bartovec. Ni šel prvič v
mesto, pa nikoli ne v tako hudi, nebrzdani
nevihti, kakor takrat.

Strahovito viharjevo stokanje in buča-
nje ga sicer ne straši; pa v zametih se udi-
rajo noge do kolen in višje... Vihar pa
tako mrzovit, da kosti predira... k sreči
je pihal veter v hrbet. Vendar je pa zahte-
vala pot dvakrat več časa, kakor navadno.

V mestu je trkal starček na več vrat,
predno so mu odprli in prodali, kar je za-
hteval: par mišenjskih jabolčk.

Njegov obraz obseva žar mirne zado-
voljnosti. Bartovec nastopi pot nazaj.

Zdaj pa piha vihar v obraz; pot je te-
žavnejša. Iz oblakov se siplje sneg v gostih
kocnjih, pot je nevarnejša, zameti vedno
večji, pa močij manje in manje.

Večkrat se je zgrudil v zamete do pasu
in mislil, da se več ne reši. Nekolikokrat
se je prigrbil za deblo osamelega drevesa s
trdnim namenom, da počaka jutra. Pa vse-
lej se je zopet napotil in v snegu gazil; ko-
nečno je zagledal temne obrise radograd-
skega dvora. Veselo je segel v žep in
ostrmi! Vsa jabolčka je mej potom po-
gubil...

Vrača se v nočni temi — išče, pa za-
stoj... Tu je zapazil jedino jabolčko v
lastni sneženi stopinji. Nagnil se je po njem

kakor po najdražji koristi in išče naprej; več
jih ni dobil, vse zaman.

Uro pozneje se vrača z jednim jabolč-
kom v dvorec. Psi so divje zatulili, ko so
ga zasledili; pa brž, ko je prišel na dvo-
rišče, spoznali so njegov prijazen glas in
utihnil.

Počasi, tiho kakor senca je plezal stari
orataj čez dvorišče v vežo in čez stopnjice
k durim, za katerimi je hrepenel najemni-
kov jedineček v gorečem nemiru morda še
vedno po slaščici, katero mu je starec zdaj
prinašal.

Potrkal je lahno na duri. Nihče se ni
oglasil. Prijel je za kljuko in poodprl. Za-
gledal je dremajočega otroka in tik njega
mater, katero je bil spanec tudi premagal.

Tiho in previdno je stopil noter, pri-
stopil k postelji, položil jabolčko na odejo
in zopet tako tiho in previdno odlašil. Tudi
v svojo sobo in na zapeček je prišel, ne da
bi bil koga prebudil.

Čez nekaj časa, ko se je mati pri po-
stelji bolnega jedinečka prebudila — — —
»Ni mogoče, neverjetno! Oj, jabolčko, mi-
šenjsko jabolčko!«

I deček se je prebudil in hlastno segel
po mišenjskem jabolčku, ki se je na čuden
način našlo na njegovi postelji... Krčevito

ga je držal kakor bi držal čudežni talisman
in zaspal.

* * *

Minulo je deset dnij.

V dečkovi boleznii je nastal obrat, in
nazadnje i obrat k boljšemu. Upanje v
ozdravljenje ni bilo več izključeno. Žalostna
zamračenost se je izgubila z očetovega
čela, ozkosrčna materina skrb se je umaknila
zaupajočemu miru. Pa, kdo je naredil nji-
hovemu otroku v najnevarnejšem trenutju
njegovega življenja tako veselje in na kakšen
način, nihče ni vedel. — — —

Stari Bartovec je opravljal še nekaj dnij
svoje navadno delo, pa nihče ni zapazil, da
krčevito kašlja. Nič ni tožil — trpel je
udano... Pa tisti dan, ko je zdravnik ve-
selim starišem potrdil, da je minula nevar-
nost, v kateri se je njihov ljubček nahajal,
ostal je stari Bartovec na zapečku.

Drugače bi se ne bil nihče oziral nanj;
ker je pa bil zdravnik ravno v dvorcu, po-
slali so ga tudi k staremu oratarju. Mrzlo
je naznanil naglo vnetje pljuč ter obljubil,
da pride zopet.

Prišel je — pa stari orataj ni rabil več
njegove pomoči. Umri je po noči v strašnih
bolečinah — pa niti z besedo ni omenil, da
umira radi svojega dobrega srca, radi mi-
šenjskega jabolčka.

lijonov ljudi, ki so postali sužnjipredsedkov tje do malikovalstva, ali brezbržni za vero tje do obupnosti... Že 366 let mora trpeti velik del ruskega naroda ne le zaradi nasilja in preganjanja, ampak tudi zaradi dvomov in nevestnega hrepenenja po pravi veri. V teh 366 letih je 118 novih ver prišlo na dan iz ruske cerkve.

Stahovič govori potem o nasilstvu, s katerim hočejo zatreti versko sekto »stundistov«. »Prineso mizo, in na njo postavijo sveto podobo. Nato pripeljejo »stundiste« družega za drugim, in jim ukažejo, da morajo poljubiti podobo. Stundist po svojih nazorih tega ne sme storiti. Ne poljubim malika, odgovori. »Prinesite knuto!« Toliko časa ga tepo, da poljubi in postane — pravoslaven. Mnogo jih je, ki po štiri in večkrat prestanejo tako torturo, predno se dajo prepričati tekim argumentom. Ta sistem vzdržuje v Rusiji državno cerkev.

Kakšen je položaj duhovščine v taki državi, to pa je v »Peterburških Vjedomostih« povedal dovolj jasno duhovnik Cerkasij: »Zunanji pritisk politične oblasti na duševno življenje rodi hinavščino, neodkritosrčnost, nevoščljivost, laž, zlobnost, sovraštvo do bližnjega. Cerkev, ki gospoduje med nami, je raztrgana po razkolnih tendencah, po preganjanju, po katerem duhovi podivjavajo, po medsebojni nevoščljivosti, in od dne do dne duhove bolj slabi. Važna, javna vprašanja, kakor vprašanje o svobodi vesti le malo ali nič ne zanimajo našega svečenništva; boje se, da ne pridejo pri predstojnikih v nemilost, in to jih zadržuje, da se niti ne bavijo z vprašanji, ki bi jim utegnili osebno škodovati. Izobražencem pa je narodna razkolna cerkev s svojimi mrtvimi oblikami zoprna, kar je čisto naravno, ker moderni izobraženec hlepi le po napredku. Kar se šteje na Ruskem za »inteligenco«, nima nič smisla in čustva več za državno cerkev z njenimi starodavnimi običaji in obredi, in zato se izobraženci vedno bolj ločujejo od nje. Koliko jih je, katerim ni nič cerkvenega več sveto! In to ne velja le o posvetjenikih. Med svečeniki samimi je tako, če ne še slabše.

To so besede, katere so sicer ostre, a so umljive. Če se je moderni človek odvrnil od katoliške cerkve, katera ima v sebi kal in snov za vsak zdravi napredek, koliko bolj se mora nemirni novodobni duh odvrčati od razkolne cerkve, ki je omejena po času, ker njena državna oblika izvira šele od Petra Velikega, omejena po obsegu, ker nima znaka vesoljstva, omejena po izobrazbi in posebno omejena v svobodnem dušnem razvoju po državnih sponah! Če novodobni duhovi svobodno cerkev zapuščajo, ker jim je premalo svobodna, koliko manj morejo biti zvesti uslužbenci cerkvi!

Neobhodna in nujna je torej potreba, da se ti dve nasprotstvi v Rusiji izravnata. Dokler je Pobedonoscev tako mogočen, to pač ne pojde, a gotovo je, da se Rusija ne bo mogla dolgo vpirati tej potrebi.

Schönerer in Wolf.

Vsenemško časopisje ima sedaj izredno mnogo posla. Braniti se mu zdi potrebno oba prvaka vsenemške stranke: moralno propadlega Wolfa, ki je zopet politično oživel, in Jurija Schönererja, ki je sicer še voditelj stranke, a je politično mrtev. Poslednjemu bi radi ohranili zaupanje, prvemu se pa ne upajo odrekati istega, ker je za njim nemški »narod«. Vršni se torej resna bitka mej pristaši obeh velenemcev.

V Zatecu se je vršil minule dni shod zaupnikov, katerega se je udeležilo, kot smo že javili, tudi pet vsenemških poslancev. Tukaj se je izrekla zaupnica poslancu dr. Schalku, ker je stal v minuli dobi na strani Schönererja, ob enem se je pa sklenilo, da vztrajajo zaupniki pri Schönererju. — Drug tak shod je bil pa v Ašu. Na tem shodu se je pa dokazovalo, da je tudi Wolf vreden zaupanja, ker zastopa »višjo« vsenemško stvar, in da stranka zaupa obema voditeljema. Obveljala je tudi v tem smislu predlagana resolucija.

Iz teh dveh izjav je razvidno, da sta za sedaj še oba moža na vrhuncu, a pričakuje se vsesplošno, da Wolf v kratkem politično y stran svojega tekmeca Schönererja in da bo ta kmalu politični mrtev. Dunajski

kršč.-soc. listi mu že pišejo osmrtnice. Opirajo se namreč pri tem na dejstvo, da je »mrzla tišina sledila njegovemu govoru v Hebu«. Dokler je bilo »višje« vsenemštvo navezano na denarnega mačka pri rožnovskem eksvitezu, je seveda Schönerer užival popolno zaupanje. Danes pa so gotovi krogi iztaknili druge vire dohodkov in Schönerer ni več potreben. Volitev v Trutnovu, kakor kažejo razmere, ni izrekla svoje sodbe nad Wolfom, marveč nad Schönererjem.

Wolf pride zopet v parlament. Vsenemška zveza ga sicer ne sprejme. On je je tudi več ne potrebuje, a potrebujejo ga njeni člani, ker v njegovih rokah je list in tudi severočeški mandati. In tako pride v kratkem, da bo Wolf na vrhuncu, Schönerer pa politično mrtev.

Aneksija Bosne in Hercegovine.

Vkljub raznim dementijem od raznih oficijelnih strani vprašanje glede aneksije Bosne in Hercegovine še ni zginito z dnevnega reda v evropski javnosti. Kajpada se sedaj več ne trdi, da se izvede aneksija v najkrajšem času, morda že tekom tekočega leta, pač pa se vzdržujejo vse druge vesti v tem oziru. Iz Belgrada poročajo sedaj »Slav. Rum. Corr.« mej drugim sledeče:

V belgrajskih krogih prevladuje vedno bolj prepričanje, da se je ruska balkanska politika sprijaznila z mislijo glede definitivne priklopitve Bosne in Hercegovine avstro-ogerski monarhiji. Kdaj in pod kakimi pogoji se ta fiktivna posest premeni v državno-pravno formalno aneksijo, je s tega stališča popolno vse eno. Tudi z ozirom na vpliv avstro-ogerske monarhije v zasedenem ozemlju je popolno irrelevantno to podrobno vprašanje, ker politično in vojaško stališče avstro-ogerske monarhije se niti za las ne spremeni, četudi bi se še odlašalo z oficijelno aneksijo.

Premembo v ruski politiki v zadevi našega vprašanja dokazuje balkanska pogodba z leta 1897, s katero se izrecno potrjuje status quo; s tem pa je samoobsebi umevno odobreno stališče Avstro-Ogerske v tem ozemlju. Dunajska vlada je v letu 1897 podala dokaz izredne spretnosti in ustvarila dragoceno podlago za mirni razvoj avstro-ogerske moči na Balkanu. Pa tudi v Srbiji so se že prepričali in vsak resen politik ve, da bi Rusija gotovo ne sodelovala pri izvrševanju usrta, po katerem bi se Bosna in Hercegovina odtrgala od Avstrije.

S tem belgrajskim poročilom se pač ničesar družega ne pove, nego to, da Avstro-Ogerska i nadalje ostane upraviteljica okupiranih dežel, pri čemer pa bržkone še dolgo ostane.

Alačević in psevd-Dalmatinci.

Ob znanem razporu v zadevi zavoda sv. Jeronima v Rimu se je javnost mnogo pečala z Alačevićem in drugovi. Sedaj se poročajo o teh ljudeh vesti, ki jih postavljajo v zelo čudno luč. Italijansko novinstvo tržaško in iz kraljestva sedaj razkriva razne umazanosti in sleparije one »dalmatinske« družbe, ter se italijanski novinarji v Italiji dogovarjajo, kako bi Alačevića iz svoje srede izbacili (Alačević je namreč novinar). Javno se je že pojavil predlog, naj se z vso družbo postopa po § 90 državnih postav italijanskih, kateri določuje, da se naj iz kraljestva odpravijo one tuje osebe, katere s spletkarstvom in insinuacijami provzročujejo nemir in nered. Neki prof. Perotich od iste družbe doma iz Srbije, je namreč v tržaškem italijanskem listi »Trieste« tiskal poslano, s katerim sumnjiči crnogorskega konzula v Rimu Popovića, da je on sodeloval pri kompromisu med avstrijsko diplomacijo, Vatikanom in psevdo »Dalmatinci«. Vsled tega poslanega so prinesli drugi listi izjave drugih članov te »dalmatinske« družbe, kateri nastopajo proti prof. Pierotichu. Vsled tega je nastal škandal in blamaža ne le za one, kateri so sodelovali pri uzurpaciji zavoda, ampak tudi za one, ki so jih v tem delu podpirali, torej tudi za nekatere ministre in bivše ministre, ki so se bili prostovoljno oglasili za odvetnike v tej pravdi. Alačeviću in družbi se javno očita, da jim je šlo za denar in da so se iz gole lakomnosti prej proglašali za Italijane in potem se podali volji Vatikanu in avstrijske diplomacije. Alačević zdaj razglša da

on kot Italijan iz Dalmacije prezira vsako zvezo z zavodom sv. Jeronima in da se nadeja, da bodo vsi njegovi somišljeniki italijanski Dalmatinci v Rimu isto napravili. No, drugovi mu bržkone ne slede na to pot, ker se nočejo odreči gotovim ugodnostim, ter bodo raje zopet postali »Hrvati.«

Nadškof dr. Stabilewski in Poljaki v Prusiji.

Razni dunajski, pred vsem seveda židovsko liberalni listi, so objavili te dni odlomke iz nekega pisma nadškofa dr. Stabilewskega na poljsko duhovščino. Podlaga temu pismu je neki papeževno pismo na češke škofo v zadevi jezikovnega vprašanja. Navodila, ki jih daje nadpastir svojim duhovnikom, doslovno še nikjer niso bila objavljena, vsled česar moramo z največjo rezervno vsprejeti podatke, ki jih objavljajo zgoraj imenovani listi. Pravijo namreč, da se govori v tem pismu o oziru na krajevne razmere, o varstvu poljske mladine pred npravno podivjanostjo in neverstvom, dalje o izogibanju sodelovanja pri radikalnih poljskih listih, o zvestobi do cesarja in cerkve ter proti udeležbi na shodih, ki s šolskimi in cerkvenimi zadevami nimajo nobene skupnosti. Skratka, iz nemško-liberalnih listov se vidi, da je nadpastir dal poljski duhovščini nekaj rahel ukor. — Vsekako smemo že sedaj trditi, da je pismo gotovo v marsičem zavito in da so izpuščeni iz njega najvažnejši odstavki. Nemogoče pa tudi ni, da je vsa stvar gola mistifikacija.

Beda v koncentracijskih taborih.

Burski ujetniki, ki so povsem nezmožni za nadaljno vojskovanje, burske žene in otroci, kolikor jih je prišlo v angleško oblast, se nahajajo že dolgo časa v takozvanih koncentracijskih taborih, kjer vlada silna beda. To bedo popisuje v nekem sedaj objavljenem pismu soproga umrlega burskega generala Jouberta. Ona sicer tedaj, ko je pisala to pismo, še ni bila v krogu onih revežev, vendar pa so ji na mnoge prošnje dosedaj edini dovolili, da sme obiskati svoje ljudi v angleškem taborišču.

Grozno je, pripoveduje Joubertova mej drugim, kar sem videla na lastne oči in česar si prej niti nisem domisljala. Ljudje mrjo za lakoto, oslabiljenjem in drugimi boleznimi. Legar divja v vseh taboriščih. Ob dolgotrajnem deževju prestopajo vode svoje bregove in se razlivajo tudi po taboriščih, ki so vsa v planjavi. V palec globoki vodi stoje uboge žrtve angleškega »človekoljubja«, držč v rokah ono malo bornega imetja, kolikor so ga mogle v naglici vzeti seboj. V vodo in globoko blato se vlečejo k počitku. Četrta vojska še eno leto, ne bo živela več nobena burska žena in noben otrok. Najslabeje v tem oziru je v transvalskih taboriščih, in vse kaže, da Angleži name noma tako delajo z našim narodom, da bo čim prej popolno izumrl. In Evropa ve za vse te grozovitosti, in vendar molči. Izročeni smo na milost in nemilost barbarom, najhuje pa je to, da nihče ne sme streči ubogim revežem. A tudi izvan taborišč se gode nečuvne stvari. In Angležem pomagajo, seveda proti dobri plači, v velikem številu tudi črnci.

Književnost in umetnost.

Koncert čeških filharmonikov.

Hitro so se napovedali. V petek šele smo zvedeli, da pridejo iz Zagreba koncertirati v Ljubljano. Zanimanje se je takoj zbudilo. Ker je bil zadnji Ondříčkov koncert slabo obiskan, smo se bali, da bo udeležba premajhna. Vendar sloveče ime in impozantno število je vleklo, in dvorana je bila skoro popolnoma razprodana. — Zanimivo je bilo gledati igranje te odlične umetniške družbe. Vsak na svojem mestu, vsak gotov, vsak umetnik. To je bilo res »igranje«, ker igraje so premagovali največje težkoče z občudovanja vredno točnostjo. Najinteresnejši med njimi pa je bil dirigent gosp. J. Čelanský, suh, slok mož, mladih potez, smehljajočega obraza, šegavega, burškoznega vedenja. (Nekateri so dejali, da je v obraz malo podoben novomeškemu Hladniku. (Dirigiral je večinoma vse na pamet. Šlo je vse »flotte«, da je bilo veselje. V njegovih rokah in očeh je bil ves veliki orkester. Kar je dajal z dirigentske palčice in nervozno levico, to ni bil takt, ampak je bila skladba v pantomini. On se je smehljaj orkestru, in ta se je smehljaj njemu nazaj, in gosli so

pele in trombe donele... Igrali so skladbe največjih čeških orkestralnih skladateljev: Smetane, Fibicha in Dvořáka. Začeli so z uverturo Smetanova k »Prodani nevesti.« Sledila je Dvořákova simfonija v d-duru, grandiozno osnovana velika skladba. Zadnjič nam je »Glasbena Matica« predstavila Dvořáka kot »programmatske« skladatelja. Čuli smo nov slog z nenavadnimi, prav frapantnimi efekti. V tej simfoniji je pa Dvořák še klasik, dasi njegov »Scherzo« že kaže ono nagnenje k modernosti, katero je pozneje prodrlo do zmage v novem slogu.

Fibichova selanka »V podvečer« je orkestralna točka najfinejše vrste, globoko liričnega, nežnega značaja. Pianissimo ob začetku in ob koncu je bil čaroben. Smetanova simfonična pesem »Vltava« ima svojo posebnost v tem, da zdaj flaute in klarineti, zdaj gosli imitirajo šumenje valov, nad tem valovanjem pa se razvija jasna melodija, zdaj podobna šepetu vodnih vil, zdaj viharju, zdaj bojnemu kriku. Sklenila je pa koncert Dvořákova uvertura »Carnevale«, skladba divje nebrzdane radosti. — Izvajanje je bilo vzorno. Občinstvo pa tudi ni štedilo z neprestano pohvalo.

Mnogokrat je moral stopiti k pulstu dirigent Celansky, da se zahvaljuje za prisrčne ovacije občinstva, in slednjč je dodal orkester k programu še valček iz »Eugena Onegin«a. Včerajšnji zagrebški listi poročajo, da je ta koncert vzbudil tudi v Zagrebu veliko zanimanje in pridobil umetnikom zaslužen pohvalo.

Dopisi.

Z Jesenic, 18. jan. VI. redni občni zbor »katoliškega delavskega društva na Jesenicah« v nedeljo 12. jan. Predsednik Nik. Bernard otvori zborovanje. Iz blagajnikovovega poročila se razvidi, da ima društvo dovolj življenjske moči v sebi; saj ne mal pogoj za razvoj vsakega društva je pač blagajna. Dohodkov je bilo 1198 K 92 v., in sicer preostanek iz leta 1900 158 K 13 v., udnina 219 K 22 v., za podporni odsek 234 K 88 v. Razne veselice in tombole so donesle 586 K 19 v. Raznih stroškov je društvo imelo 704 K 01 v. Od tega so prejeli bolni udje 129 K 40 v. Ostane v blagajni 494 K 41 v. Blagajniku Königu se izreče zahvala za njegov požrtvovalen trud. Tajnikovo poročilo tudi priča, da je društvo dajalo svojim članom mnogo koristi in zabave. Društvo je priredilo: Dve veliki tomboli, eno na vrtu gostilne pri Ferjanu (7. jul), pri kateri je sodelovala tovarniška godba, drugo v društvu (7. nov.), več zabavnih večerov v društvu (Miklavžev večer, božičnica), v gostilni »pri Trevenu«, na Javorniku »pri Vodičarju«, »pri Arhu«, »pri Klinarju«, izlet v Gorje, in povsod je vzbujal pozornost tamburaški klub pod spretnim vodstvom predsednika Bernarda. Tudi pevci pod vodstvom organista Savinška skrbje za redno zabavo. Pri nedeljskih večernih sestankih je bilo tudi mnogo predavanj, n. pr. o zgodovini in koristi samostanov ob priliki krivičnega kongregacijskega zakona na Francoskem, in o drugih praktičnih socialnih razmerah. Novoustanovljeni »Strelniki klub« izborna zabava v prvi vrsti naše vrle fante, pa tudi može ob četrtkih. Ker je bila jeseni društvena dvorana primerno razširjena, bo tudi mogoče vpeljati gledališke predstave, za katere se že delajo priprave, in katere bodo nudile vsem gotovo mnogo koristi in zabave. Ker se na vsakoletnem občnem zboru voli tudi nov odbor, izvolili so se sledeči odborniki: Bernard (predsednik), Krivec (podpredsednik), König (blagajnik), Trojar (tajnik), Ažman, Zaveljcina, Konič, Jakopič, Ažman S., Vidmar, g. župnik Sinkovec (duhovni svetovalec), g. kapl. Škrjanec, organist Savinšek. Hude boje je imela prestati krščansko-soc. organizacija na Jesenicah; toda prebila jih je in pridobila si je s svojim odločnim nastopom ugled in spoštovanje. Z mirnim ocesom lahko zre v bodočnost, in gotovo bo napredovala, izpolnovala svojo nalogo ter pospeševala dušni in telesni blagor naših vrlih delavcev, katerim je ravno v prvi vrsti namenjena.

Čatež pod Zaplazom, 19. jan. Dopisi iz našega kraja so jako redki. Temu se ni čuditi, ker smo sami kmetovalci in se malo brigamo za politiko. Danes pa moram, dasi sem priprost kmet, nekaj objaviti, kar zaima vso župnijo. Res, da je bilo nekaj časa pri nas več posestnikov na strani »Narodove« inteligence. Bili pa so zapeljani po nekem agentu, ki je širil »Rodoljuba« in »Narod« mej priprostimi ljudmi. Zadnji čas pa je začela zvezda inteligence ugašati. Kako je to prišlo? Vsa župnija čista in spoštuje č. g. župnega upravitelja, ker zvesto in natančno izvršuje svoje stanovske dolžnosti. »Slov. Narod« pa ga je imenoval »fanatičnega popa« in najgršrega ter najostudnejšega nuncia. In to nam je odprlo oči, da vemo, kdo zna kovati laži. To je dokazala tudi izpoved prič pri okrožnem sodišču v Novem mestu. Ker pa je sodišče že govorilo, opustimo vsa pojasnila. Istina

pa je, da se je »Narodova« trdnjava na Čatežu porušila in to je zasluga liberalne intelligencije same. Eden stoji še na razvalinah n premišljuje svojo usodo. Tako se s časom vse maščuje. »Narodu« pa čestitamo na njegovi blamaži.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. januarja.

Cesar sprejel Windischgrätzovo rodbino. Včeraj dopoldne je cesar v avdienci vsprejel rodbino Windischgrätzovo in sicer generalnega majorja kneza Hugona Windischgrätz, nadporočnika v rezervi Hugona, ritmojstra Ernsta in Roberta in nadporočnika Karola in Otona princa Windischgrätz.

Fra Grga Martić. Sivolas čestiti hrvaški pesnik Grga Martić praznuje svojo 80-letnico 5. februarja in ne 22. januarja. Grga Martić je bil rojen 5. februarja 1823 l. Dne 5. februarja t. l. bodo slovesno proslavila Martićeva 80-letnica tudi hrvaška društva v Mostaru.

Učiteljske vesti s Štajerskega. Nameščen je na šoli v Kozjem def. učitelj g. O. Žolnir, dosedaj v Makolah, nadučitelj in bivši okr. šol. nadzornik v Št. Ilju pod Turjakom, g. Fr. Vrečko, je postal nadučitelj slovenjegraške okoliške šole. Šolsko vodstvo v Dobrovcih pri Mariboru je dobil g. Mat. Tušek, dosedaj učitelj pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, učiteljsko mesto v Jarenini pa je dobil gosp. Jernej Černko, pri Sv. Jurju v Slov. goricah. — Upokojena sta nadučitelj v Ormožu g. Ferd. Raušl in učitelj v Polzeli g. Tom. Kunštič. Kot učiteljica ročnih del je nameščena g. Gabr. Gabrovec v Makolah.

Umrli je v Novem mestu gosp. Alojzij Preaton, dež. bosn. gozdar v 29. letu svoje starosti.

Pogreb majorja M. pl. Truhovića se je vršil včeraj dopoldne v Zagrebu, kamor so prepeljali njegovo truplo z Male Loke pri Trebnjem. Pogreb se je vršil z vojaško častjo ob navzočnosti enega bataljona 16. polka in vojaške godbe. Pokojnik je bil pravoslavne vere ter hotel počivati v svoji hrvaški domovini, za katero se je boril kot junak v mladih letih.

Pokopališko vprašanje. Ker se ne kateri ljubljanski liberalci jako zanimajo za pokopališko vprašanje, jim povemo zgodovino velikega pokopališča v Gradu. S postaja se vidi dobro obširni, lepo zasnovani mirodvor. Graški mestni očetje, radikalni in liberalni, kar se da, so hoteli cerkvi pokazati, kaj znajo. Zato so junaske sklenili, da naredijo brezversko občinsko pokopališče. Res so ga naredili in škofu ukazali (!), da mora zdaj zapreti katoliška pokopališča. Seveda je ljutim radikalcem škof mirno odgovoril, da tega ne more storiti. Katoličani se pa niso hoteli dati pokopavati na občinskem neposvečenem pokopališču, in slednjič je moral »napredni« občinski svet prositi cerkev, da je kupila od njega pokopališče. Tako je v Gradu novo centralno pokopališče postalo cerkveno pokopališče. Slednjič so liberalci bili škofu še hvaležni, da jih je rešil tega bremena.

Čigavo je Vrbsko jezero? Zdaj država izkorišča Vrbsko jezero. Že 15 let jemlje finančna prokuratura v imenu države velike dohodke od kopališča, od čolnov, od mostičkov, paviljonov itd. Zdaj se je pa spravilo vprašanje v tir, kdo ima pravzaprav lastninsko pravico do jezera: Ali občina, ali dežela, ali država? Dne 10. t. m. je bila pri okrajnem sodišču v Rožeku določena obravnava, da se določi posest. A zastopnikov ni bilo. Državni zastopnik je v Celovcu vlak zamudil, dežela Koroška pa ni poslala niti zastopnika niti pismene izjave. Korošci naj le pazijo, da si ohranijo Vrbsko jezero! Za Blejsko jezero že vemo, čigavo je, namreč judovo! Da se še Vrbskemu kaj takega ne primeri!

Novi okr. glavar v Mariboru. Iz verodostojnega vira se poroča, da pride za okr. glavarja v Maribor, dosedanjí okrajni glavar v Ptuj u grof Attems.

Žrebanje efektne loterije »društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani«. V prisotnosti c. kr. notarja g. Frana Voka je bilo dne 30. dec. 1901 z-

žrebanih naslednjih 100 glavnih dobitkov. Na vsakih sedem zaporednih števil pred ali po tu objavljeni številki glavnega dobitka odpade postranski dobitok. Dobitki, za katere se do 15. febr. 1902 dotičniki ne zglasijo, zapadejo društvu v korist. Zglasuje se pri društvenem tajniku, Trubarjeve ulice št. 2, ob sv. Jakoba trgu. 138 4000, 4360, 6286, 7455, 10436, 14277, 15226, 17262, 19831, 21862, 24324, 28227, 29146, 30509, 32337, 32422, 36992, 41287, 42088, 42496, 42904, 42952, 43927, 44980, 46452, 46682, 48485, 50186, 51889, 52572, 53485, 54145, 59749, 65125, 71546, 72290, 72402, 76165, 77569, 78531, 80473, 86004, 88533, 91892, 96424, 96700, 100190, 101045, 101619, 105099, 108911, 112911, 113125, 114574, 114840, 117743, 120028, 123881, 125810, 125864, 126109, 133278, 133322, 133434, 134632, 135349, 135442, 135855, 137126, 138472, 140105, 150215, 150312, 150960, 152707, 153537, 158933, 160606, 161010, 163529, 165819, 166319, 166866, 166874, 172779, 180552, 181370, 182699, 185490, 185700, 187606, 190495, 190548, 190944, 191052, 193621, 196364, 196933, 199117. Podroben ziznamek števil in dobitkov je na upogled tudi v našem uredništvu. Prvi glavni dobitok, koncertni harmonij, je zadela stev. 158933.

Baron Schwegel v Ameriki. »Chicago Record Herald« prinaša sliko barona Schwegla in vest, da pride isti na obisk v Združene države, kjer bo študiral razna industrijska podjetja.

Nov brivski mojster v Domžalah. Tekom tekočega tedna otvori v Domžalah v hiši g. Flerina svojo brivnico gosp. Fran Ferk, ki se je vežbal v svoji stroki dolgo vrsto let po raznih večjih mestih in deloval 4 leta tudi v Ljubljani. Postreči bo torej mogel občinstvo kar najbolje.

Poštno poslopje podirajo. Pričeli so podirati staro poštno poslopje v Via della Caserma v Trstu. Na njegovo mesto postavi novo poslopje policijske direkcije. Zgradba bo gotova do septembra l. 1903.

Osojsko jezero na Koroškem je za mrznilo. Kmetje vozijo z vozovi čeznje.

Nesreča na železnici. Pri nezgodi na Borovnici, kjer sta trčila poštni vlak številka 13 in tovorni vlak št. 168, je bil poškodovan stroj prvega in šest vozov drugega vlaka. Trije vozovi so popolno razbiti. Škoda se ceni na okroglo 20.000 kron. Poškodovane vozove so še isti dan, 19. t. m., dopoldne odstranili s tira in torej promet ni bil dolgo oviran.

Ogerski mlini zmanjšujejo produkcijo. Na Ogerskem so mlini namleli toliko moke, da ne morejo kam ž njo. Da bi si med seboj ne delali preveč konkurence in spravili blago s kar največjim dobičkom v denar, so se zmenili med seboj, da bodo odslej mleli vsak teden samo pet dni, toliko časa, dokler blaga ne prodajo. Tej zvezi je pristopilo tudi nekaj velikih mlinov v naši državni polovici. Čudno! Ogerski čifuti imajo preveč moke, avstrijski kristijani pa premalo!

Statistični podatki. V Ljubljani je bilo minolo leto 167 društev. — L. 1817 je Ljubljana imela 866 hiš in 9885 prebivancev, cela Kranjska pa 64.839 hiš in 376.288 duš.

Razmere v novi topničarski vojašnici v Ljubljani. Župan Hribar je nedavno v občinskem svetu obljubil ugoden vspeh komisije, ki je šla zopet pregledat novo topničarsko vojašnico. Naj bi torej gospod župan mnenje komisije razglasil v javnosti, ker se govori, da bo topničarski polk spomladi zopet zapustil to vojašnico in se nastanil po okoliških vaseh. Sedaj je baje na legarju bolnih 18 topničarjev. Preskrbovanje topničarjev s hrano je popolnoma ločeno.

Ljubljanske novice. Zaroke. V Ljubljani so se zaročili: G. Anton Primk, železn. poduradnik z gđ. Marijano Loboda; g. Karol Košak, zlatar z gđ. Katarino Bezla; g. Viktor Adamič, uradnik juž. želez. z gđ. Marijo Tršar z Vrhnike; g. Jožef Svetlič, branjevec z gđ. Marijo Strajher; g. Maks Bradaška, fin. asist. z gđ. Marijo Zamejco; g. Fran Bregant, fin. asist. z gđ. Jerico Vidic; g. Janez Kump, narednik domobr. polka z gđ. Olgo Ja-

voršek; g. Martin Lampert, revident užitn. zakupa z gđ. Ano Senčur; g. Karol Schrom, brzojav. mojster z gđ. Antonijo Lukežič; g. Jožef Filic, c. kr. poštni oficijal z gđ. Emilijo Rozman. — Srebrna poroka. Danes praznujeta v Ljubljani srebrno poroko umirovljeni vojaški kapelnik g. Jožef Stern in njegova soproga. — Nesreča v tovarni. V Tönniesovi tovarni se je ponesrečil delavec Viktor Prevec. Stroj ga je zgrabil za roko.

V mestni ljudski kopelji se je od dne 15. decembra 1901 do 11. jan. 1902 oddalo vsega skupaj 1777 kopelj in sicer za moške 1522 (pranih 1069 in kadnih 453), za ženske pa skupaj 255 (pranih 51, kadnih pa 204).

Ogenj. Iz Motnika se nam poroča: V nedeljo zjutraj je na neznan način nastal ogenj v poslopju tukajšnjega premogovnika. Nevarnost je bila tem večja, ker je bila ondi velika zaloga premoga. Gasilno društvo pa je bilo z brzgalnico hitro na mestu, ugasnilo ogenj ter odvrnilo nevarnost za Belo in Motnik.

Ponesrečil se je minuli petek 42letni kočar Fr. Slak iz Studenca pri Vel. Dolini. V trebanjskem gozdu je nakladal drva. Pri tem mu je pa padel hloď na roko in mu jo zlomil.

Tržaške novice. Na parniku »Ellena« sta se mornar Fiorani in kurilec Zofani sprijela. Fiorani je kurilecu prizadel več težkih ran. To se je zgodilo zunaj na morju. Parnik je prišel v tržaško luko in tu je kapitan zločinca izročil oblasti. — V spanju okraden. Ko je delavec Mihael Plesar iz Celovca prišel v Trst, dobil je tu svojega starega prijatelja 26letnega Antona F. iz ulice sv. Nikolaja, ki mu je med drugim tudi pripovedoval, da je brez novčiča, in kar je še hujšega, da ne more že dolgo časa dobiti dela. Plesar, ganjen po prijateljevih besedah, obljubil mu je, da mu plača večerjo in za kozarec vina. Šla sta nato v neko gostilno v ulici Altana, kjer sta bila več časa. Plesarja je vino kmalu prevzelo in je v gostilni krepko zaspal. To spanje pa je moral drago plačati. Ko se je vzbudil, je žalosten opazil, da so mu ukradli 40 kron in uro, vredno kakih 20 kron. Plesar je stvar naznanil policiji, ki je takoj na to dala kot zločinca Ant. F. aretirati, kateri je izjavil, da ni ukradl prijatelja ter da je nedolžen. Pozneje pa je policija iztaknila pravega krivca v osebi 42letnega natakarja Avgustina L. iz Solnograda ter ga odvedla v zapor.

Romanje v Rim. Povodom 25letnice papeštva Leona XIII. priredi poseben odbor na Dunaju romanje v Rim. Vlak pojde dne 28. aprila z Dunaja ter se po en dan ustavi v Padovi in Loretu. Več pove gosp. Ivan Mechtler, kapelan pri sv. Florijanu, Dunaj, Matzleinsdorf.

Pulj je obiskal včeraj nemški princ Adalbert. Ob 1. uri popoldne se je vrnil v Trst. Dne 19. t. m. je princ obiskal slovečo jamo pri Škocijanu na Krasu, ki je bila tem povodom slovesno razsvetljena.

Pravoslavna agitacija. Na Dunaju izhajajoči »Slovanski Vek« piše: Ena najsvetejših zadač avstro-ogrskih Slovanov bi morala biti: Polagoma pripravljati narod na prehod v sveto pravoslavlje, vekoviti izvor slovanske sreče in blagostanja. Kdor pozna zgodovino pravoslavja, temu je pač dovolj jasno, da razkol nikdar ni bil »izvor sreče in blagostanja«. Urednik »Slovanskega Veka«, dr. Vergun, ima načelo: »Da slavitsja vovjeki vekov svjataja Rosija i da pogibnut vse jeja vragi! On deluje zato med avstrijskimi Slovani, in njegov namen je, približati jih Rusiji. Ali če bo prihajal med nas z razkolnimi tendencami, bo vso svojo stvar naredil samo odločno.

Veteranski shod. Pred šestimi leti se vojaške veteranske dež. zveze sklenile osrednjo državno zvezo. Ta zveza pa je vsled znanih dogodkov v nevarnosti, da razpade. Da se to prepreči, sklicujejo štajerska, gališka, češka in šleška dež. voj. veteranske zveze in pa dunajski veteranski kor shod, ki se bo vršil v nedeljo dne 26. t. m. na Dunaju (l. Schaulflegasse 6) Dnevni red: Prememba pravil in volitev novega vodstva.

Potres na Reki. V soboto zjutraj ob 6 uri 16 min. so imeli na Reki lahek potres, ob 6. uri 41 min. pa je sledil drugi, močnejši sunek.

Medicinski studij. O novem rigoroznem redu za medicince se ne morejo še zjediniti. Zato se snide v kratkem na Dunaju shod dekanov vseh medicinskih fakultet avstrijskih, ki bo izdelal, oziroma presodil novi predlog.

Konji za Angleže. Minuli teden je angleški barobrod »Rembrandt« iz Reke v južno Afriko odpeljal 820 konj, v nedeljo parobrod »Dewona« pa 800. Doslej je že 41 parobrodov samo z Reke odpeljalo 31.378 konj. Jutri prideta angleška parobroda »Sicilian« in »Colonian«, v petek »Americ« in »Hostilius«.

Maytner — sedi. Izdajatelj bivše »Unabhängige Zeitung« se je vrnil iz Švice v Maribor, kjer ga je sodna oblast preprijazno sprejela in ga utaknila v luknjo, da presedi kazni, katere mu je sodišče pred meseci naložilo.

K aferi Wallburg. Razni listi prinašajo o zadnji razpravi pred senatom budimpeštanskega sodišča v zadevi izročitve Wallburga ljubljanskemu sodišču naslednje poročilo: Zagovornik Wallburgov državni poslanec dr. Pichler je dokazoval, da je bil Ernst Wallburg zadnja leta opetovano na Ogerskem. Dr. Pichler se je skliceval na izjavo neke hišne imenom Brudor, češ, da ta ve, da je Wallburg legitimni sin nadvojvode Ernsta. Listi dalje poročajo, da je dr. Pichler predložil notarijalni akt, po katerem ljubljanski stolni dekan č. g. Andrej Zamejic izjavlja, da so listi iz poročne matrike, katere mu je pokazal Wallburg, pisani s pisavo njegovega brata, tedanjega kaplana Jožefa Zamejca, in da je on le-tega nagovoril, naj nadvojvodo Ernsta morganatično poroči. Kakor smo že javili, bo budimpeštansko sodišče predložilo justicnemu ministerstvu novo ulogo, na kar bo o zadevi odločilo justično ministerstvo.

Burno zborovanje brezposelnih delavcev. — V Zagrebu je zdaj mnogo delavcev brez posla in zaslužka. »Hrvatska radnička zajednica« je sklicala shod, na katerem bi se bili delavci domenili o svojem položaju. A socialni demokratje so shod razbili in s tem pokazali, koliko so vneti za blagor delavstva. Na shod so prišli tudi poslanci Tuškan, dr. Kuković in dr. Harambašić. Po volitvi predsedstva so zagnali socialni demokratje hrup, da niso zadovoljni s predsednikom, in vse je šlo narazen.

Velikanska bakljada. Nemški princ je na poti, da obišče ameriške združene države. Nemci v Novem Jorku mu pripravljajo velikansko bakljado, katere se udeležijo 200.000 oseb.

Mistifikacija. Iz Berolina se poroča: Nadškof Stablewski naznanja, da je instrucijsko pismo poljski duhovščini, o katerem so razpravljali razni listi, mistifikacija.

Sultanov zet obojen na smrt. Mahmud Damad paša je tako srečen, da je sultanov zet, a toliko nepreviden, da je odločen pristaš mladoturške stranke, ki priporoča razne reforme za preperelo Turčijo. Mahmud Damad paša pa je baje ob Angležev jemal tudi »bakšiš« z obljubo, da jim od sultana izposluje ugodnosti glede železnice. Vsled tega je zgubil sultanovo milost in moral bežati iz Turčije s svojima sinoma. Sedaj se poroča, da ga je sultan »in contumaciam« obsodil na smrt.

Tovorni vlak v ognju. Pri Trautmannsdorfu se je prigodila velika nesreča nekemu tovarnemu vlaku, ki je vozil iz Budimpešte. Vlak je imel 40 voz, trije vozovi pa so imeli kotle napolnjene s petrolejem. Pri vozu, napolnjenem s petrolejem, se je med vožnjo prigodila poškodba. Vlakovodja je to zapazil, ko se je voz nagnil na stran in se razrušil. Petrolej se je razlil, a iskre od lokomotive so petrolej vžgale. V hipu so močnejši plameni objeli vlak. Plamen je švigal 10 metrov visoko. Osebe, ki so imele službo na vlaku, so se morale rešiti skozi plamen. Trije železniški uslužbenci so se strahovito opekli.

Wolf neče biti čaščen. »Ostd. Rundschau« poroča: Poslanec Wolf je včeraj slučajno izvedel, da neki odbor na Dunaju namerava prirediti slovesnost ob njegovem štiridesetem rojstnem dnevu. On prosi najodločneje, naj se ne vrši nikaka slovesnost. Wolf želi, naj se vse opusti, kar bi utegnili poestriti razmere. Kaj pa, če bi bil s tem »odborom« kdo Wolfa samo — »potegnil«?

Zakonska drama. V Stanislavu na Gališkem je železniški nadsprevodnik Ja-

sinski na cesti ustrelil svojo ženo in potem še samega sebe. Oba zakonska sta bila takoj mrtva. Vzrok: ljubosumnost.

Most so ukradli v Budjejevicah te dni trije navihanci. Most je vodil preko prekopu pri klavnici. Pasanti so opazili to početje, toda ker so menili, da delajo možje po naročilu mestnega stavb. urada, jih niso motili pri podiranju in odnašanju hlodov.

Dvorno gledališče pogorelo. O polnoči 18. t. m. je pričelo goriti v dvornem gledališču v Stuttgartu. Ogenj se je hitro razširil in uničil velik del gledališča. Kralj in mnogo članov kraljevske hiše je bilo več na pogorišču. Ljudij ni nihče ponesrečil.

Ubit tolovaj. Pri Civitavechiji je predvčeranjim prišlo do hudega boja med orožniki in tolpo glasovitega roparja Mariani. V boju sta bila ubita dva tolovaja in tudi Mariani je bil ustreljen.

Roparski napad. Iz Budimpešte se poroča: V Nagy Kata so udri v hišo posestnika Löwingerja trije roparji, ki so s sekirami pobili njegovo ženo in služabnico. Löwinger se je težko ranjen prilekel do sosednjih hiš, od koder so hiteli nad roparje ljudje, katerim se je posrečilo, roparje prijeti.

Vsled eksplozije razrušena vas. Včeraj smo poročali o strašni eksploziji v pr. dilnici Manresa na Španskem. Eksplozija bila tako silna, da je polovica vasi Puente de Vilmaru razrušena. Tovarniško poslopje je kup razvalin. Bolnica v Manresi je napolnjena z bolniki.

Nov stroj za izdelovanje votlega stekla so iznašli v Ameriki. Trije delavci izdelajo pri tem stroju v desetih urah 3000 čaš. S tem se prihrani ogromen del produkcijskih stroškov. V družbi, ki bi bila osnovana na socijalistični podlagi, bi pomenil tak tehnični izum pravi triumf človeštva; v današnji družbi bodo imeli nekateri posamezniki od tega ogromen profit, masa delavcev pa samo novo bedo, ker bode manj dela, torej tudi manj kruha.

Morski roparji v Rudečem morju. Poročila iz raznih luk Rudečega morja, da so se na Rudečem morju pojavili morski roparji. Njihove ladije imajo na krovu topove. Doslej jih še ni bilo možno zasačiti.

Vereščaginova slika uničena. Velika slika »Battle of Zapote Bridge« (bitka pri Zapote mostu na Filipinih) slavnega ruskega slikarja Vereščagina, v kateri je bil kot poveljnik nasilkan general Lawton, je padla v Cikagi na tla, ko so jo v umetniškem zavodu snemali s stene, kjer je bila razstavljena, in pri tej priliki dobila veliko luknjo. Vereščagin je izjavil, da škode nikakor ni mogoče popraviti. Slika je bila vredna 10.000 dolarjev.

Transvalsko šolstvo. Vlada južnoafriške republike je prejela na pariški svetovni razstavi dve »veliki priznanji« za razstavljene naučne predmete. V Transvalu je bilo pred začetkom vojne nad 500 sol in sicer 147 v mestih, 462 pa po vaseh in dvorih. Poučni jezik je nizozemščina. Vsako leto je izdala država za vsakega učenca 6 do 8 lib. šterl. Leta 1898 je bilo 14.700 učencev. 85% otrok je hodilo v šolo po mestih in vaseh, na deželi pa je pohajalo šolo 91% četudi od daleč. Ves proračun naučnega ministerstva je znašal leta 1898 4.600.000 K v zlatu. V onih krajih, kjer so iskali zlato, bilo je mnogo tujejezičnih šol, katere je vzdrževala država. 4 takšne šole so bile v Johannesburgu. Angleži pa pravijo, da je Transval nekulturna zemlja. In vendar bi šolstvo te »nekulturne« države lahko bilo vzgled mnogim državam.

Zalog pri Dev. Mar. Polju, 18. jan. V Gospodu je zaspala 22letna Alojzija Pongardič, hčerka tukajšnjega obče spoštovanega trgovca v Zalogu. Bila je lep zgled vsem dekletom in ponos Marijine družbe. Pogreb je bil veličasten, da še ni vas tacega videla.

Zahvalo smo dolžni domačima čč. gospodoma župniku in kaplanu, družbi Marijini, ki je z gorečimi svedci svetila (nad 100 deklet in 20 mladeničev), dalje podpornemu društvu, bralnemu društvu in posebno pa še vrlim našim pevcem, ki so zapeli tri žalostinke. Zahvalo še posebno izrekamo č. g. kaplanu Mateju Riharju, kateri se je največ trudil, da se je ustanovilo pevsko bralno društvo. Zahvalo izrekamo vsem, ki so spremlili drago pokojnico do hladne gomile. Naj v miru počiva blaga Alojzija.

Tovarniške delavke.

Društva.

(Pomočnik in zasebnih uradnikov) bolniško in podporno društvo je imelo svoj občni zbor dne 18. t. m. Društvo šteje 79 rednih in dva častna člana, dohodkov 8947-58, stroškov pa 1729-95 kron. V odbor so bili voljeni: E. Bezenšek načelnik, A. Sežun namestnik, A. Tomažič tajnik, K. Globočnik blagajnik, odborniki M. Negovetič, F. Nedeljkovi in F. Orehek, namestniki J. Vindiš, A. Benda in J. Nič.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. jan. Časopisi poročajo, da se je avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand pri novoletnih sprejemih izrazil o nemškem državnem jeziku proti vodilni politični osebi (dr. Körber). Nadvojvoda je dejal, da ako je tudi samo ob sebi umevno, da se mora posameznim narodnostim dati za njihov razvoj potrebnih sredstev, vendar ima država pravico do enotnega jezika v armadi in državni upravi. V Avstriji je nemški idiom edini splošno razumljiv, zato mora nemški jezik ostati jezik armade. Prizadevanja Nemcev, da bi nemški jezik postal postavno uveljavljen državni jezik, imajo njegovo popolno simpatijo in kolikor je v njegovi moči, bo Nemce pri tem podpiral.

Dunaj, 21. jan. (C. B.) Budgetni odsek je završil razpravo o »užitninskem davku«. Poročevalec je umaknil svoje predloge glede zvišanja nekaterih postavk, predlagal pa je resolucijo, s katero se vlada poziva, naj misli na odpravo užitninskega davka v zaprtih mestih in išče nadomestila v preosnovi davka na opojne pijače, s posebnim ozirom na interese občin in obrtnih krogov. Sprejeto je bilo tudi poglavje o »davku na pijačo«. — Pri razpravi o »mitnicah« je predlagal poročevalec Schraffl, naj se dovoli ta postavka samo za šest mesecev. Finančni minister se je izjavil proti.

Dunaj, 21. jan. V današnji seji proračunskega odseka je finanč. minister Böhm Bawerk zagrozil z demisijo, ako bi bil sprejet predlog, naj se točka o mitnicah črta. Poslanec Schraffl je predlagal, naj se samo za pol leta vzame v proračun dohodek od mitnic, ker ste že obe zbornici sprejeli odpravo mitnic. Mej velikim razburjenjem se je seja zaključila ter se bo nadaljevala danes popoldne. Vrše se posredovanja, da bi poslanci ne glasovali za zgornji omenjeni predlog in bi tako državi ostalo veselje imeti še nadalje Böhm Bawerka za finančnega ministra.

Dunaj, 21. jan. (C. B.) Finančni minister je mej drugim izjavil, da bi sprejem Schrafflovega predloga smatrala vlada za nezaupanje, posebno nje finančni politiki. In iz tega bi finančni minister izvajal posledice. Potem so še govorili: Kramar, Skene, Byk, poslednji v ime poljskega kluba proti predlogu. — Odsek je nato z 18 proti 7 glasovi odklonil predlog Schrafflov, soglasno pa sprejel resolucijo, s katero se vlada pozivlja, da takoj izvrši priprave za odpravo mitnic. Poglavje je bilo nato sprejeto. Poročevalec Schraffl odložil mandat in prijavil predlog manjšine.

Dunaj, 21. januarja. Wolf bo vzel dvamesečni odpust. Vsenemška stranka je sklenila, da »Ostd. Rundschau« ni več njen organ.

Trst, 21. januarja. Pruski princ Adalbert je sinoči ob 9. uri odpotoval v Benetke.

Zofija, 21. januarja. Nove volitve v sobranje se vrše 6. februarja. Število poslancev se na podlagi zadnjega ljudskega štetja zviša od 167 na 189.

Carigrad, 21. januarja. Ameriški odposlanci so izvedeli, da mis Stone in spremljevalka še živita. Pogajanja glede odkupa se nadaljujejo.

Madrid, 21. jan. Infantinja Marija Kristina je umrla.

Belfast, 21. januarja. Stranska stena Smiethfieldove predilnice se je podrli in z njo vred tudi strop prvega nadstropja. Veliko število delavcev je pod razvalinami. Doslej so našli deset ubitih.

Novi Jork, 21. januarja. Časnikarske vesti, ki javljajo, da je pri potresu v Meksiki zgubilo življenje 600 ljudij, se ne potrjujejo. Mrtvih je samo 8 oseb.

London, 21. jan. Čuje se, da perzijski šah pride h kronanju angleškega kralja.

London, 21. januarja. »Standard« javlja, da se je v Šensia izvršila smrtna sodba nad Tung-fu-siangom.

London, 21. jan. Razni angleški listi so glede vesti o miru z Buri jako skeptični. Buri imajo še 60.000 pušk in veliko municije in provijanta skritega v skoro nedostopnem delu Zontpansberga med rekama Olifant in Krokodile. Odpor Burov ne bo prej prenehal predno ne bodo angleške čete zasedle Zontpansberga.

Pretorija, 21. jan. Burskega vodjo Shepersa so v nedeljo ustrelili, ker je Kitchener potrdil obsodbo. Sedaj se je pričela preiskava proti Kruitingerju. — Iz Kimberleya javljajo, da so si Angleži z bajoneti osvojili bursko pozicijo blizu Griquatowna, pri tem pa izgubili enega majorja in 4 može, 5 mož je pa težko ranjenih.

Zitne cene

dne 20. januarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-43	do 9-44
Rž za pomlad	7-99	8-00
Koruzi za maj-junij	5-70	5-71
Oves za pomlad	7-78	7-79

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-24	do 9-25
Rž za april	8-40	8-41
Koruzi za april	7-75	7-76
Oves za april	7-49	7-50
Koruzi za maj	5-39	5-40

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9-05	do 9-85
Rž južne žel.	9-30	9-75
Ječmen	7-75	8-90
„ ob Tisi	7-20	8-60
Koruzi ogerska, stara	6-75	7-75
„ nova	5-55	5-75
Cinkvanti	5-45	5-55
„ stara	6-60	7-00
„ nova	6-15	6-50
Oves srednji	7-70	7-85
Fizol	7-75	10-75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 m, srednji zračni tlak 735-0 mm

	Case opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrosti	Nebo	Padačina v 24 urah
20. 9. zvečer	744-1	-0-7	brezv.	jasno		
21. 7. zjutraj	742-1	-0-8	sl. svzh.	megla		0-0
21. 2. popol.	741-0	5-4	sr. svzh.	sk. oblač.		

Srednja večerajšnja temperatura 1-6°, normale -2-3°

Dunajska borza

dne 21. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100-85
Skupni državni dolg v srebru	100-70
Avstrijska zlati renta 4%	120-45
Avstrijska krona renta 4%	97-50
Ogerska zlati renta 4%	119-85
Ogerska krona renta 4%	96-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1605-—
Kreditne delnice, 160 gld.	654-75
London vista	239-22 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-20
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonador)	19-02
Italijanski bankovci	93-25
C. kr. cekini	11-30

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. 134 1

Promese za vsako žrebanje. — Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

Oljnat barve

v kositarnih škaticah za razprodajalec in lastno uporabo se dobijo pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice 228 5 12-6

Vnanja naročila proti povzetju.

Gospodičina

išče službe bodisi kot hišina ali kot guvernant pri manjših otrocih v kaki bolji družini. Najljubše bi jej bilo, ako bi dobila mesto kje v bližini Ljubljane ali pa na Štajerskem. Zmožna je treh jezikov.

Ponudbe naj se pošiljajo v Šempas pod naslovom: „Miriam 12“ v teku 14 dnij. (Poste restante.) 78 3-1

Služba organista in cerkovnika

s prostim stanovanjem in 700 K plače, ki je nastopiti s 15. februarjem, se s tem razpisuje.

Prednost ima cecilijanec, lepega obnašanja, z dobrimi spričevali. 68 3-2

Župni urad Čatež ob Savi na Dolenjskem, dne 16. januarja 1902.

Mlad trgovski pomočnik

želi premeniti svojo službo. Izurjen je v specerijski in manufakturni stroki. Nastopi lahko takoj.

Ponudbe pod „U. g. b.“, poste restante Dob (posta). 64 3-3

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pole) l. 1901, najnovejši mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo K 50-—

Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezanju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1901, z najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36-—
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 38-—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo K 42-—

Dobiti je tudi v še finejši izdaji.

Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, goriške, krške, lavantinske, poroško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pole):

V črnem usnji z rudečo obrezo K 7-20

V črnem usnji z zlato obrezo K 8-40

Missae pro defunctis (v četvorki):

V črnem usnji z rudečo obrezo K 6-—

V črnem usnji z zlato obrezo K 6-96

Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium (v obliki male pole):

V črnem usnji z zlato obrezo K 19-20.

Sveče za cerkev,

pristno, zanesljivo blago,

priporoča po zmerni ceni

L. POKORNY,

svečar 1180 8

v Celji, Gledališke ulice št. 3.

Mlado, krepko

18letno dekle

vajeno posebno red vzdrževati v hiši, išče službe v kaki poštenih hiši.

Naslov: A. S., pošta Zalog pod Ljubljano. Poste restante. 80 2-1

Kdor ima kako telesno napako, obrne naj se takoj na strokovnjaka, ki si je pridobil bogato praktično izkušnjo v raznih bolnicah in v občevarstvu z zdravniki ter je sposoben pomagati in bol olajšati tudi v najtežavnejših slučajih

K. Piotrowski

bandažist in orthopedist (uravnalec pohabljenih udov) 77 12-1

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.